

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ГУМАНІТАРНА СКЛАДОВА
У СВІТЛІ
СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ПАРАДИГМ**

Матеріали
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

19–20 квітня 2018 року

Харків
Видавництво НФаУ
2018

УДК 811.111:811.161.2:811.124:378

Г 94

Інформація про реєстрацію конференції:

Посвідчення № 605 від 11 жовтня 2017 року, видане Державною науковою установою «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації».

Гуманітарна складова у світлі сучасних освітніх парадигм :
Г 94 [матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю] (м. Харків, 19–20 квітня 2018 року). Харків : Видавництво НФаУ, 2018. 276 с.

Відповідальна за випуск Є. І. Світлична

Стиль та орфографія авторів збережені.

За зміст матеріалів несуть відповідальність автори.

Наукове видання

ГУМАНІТАРНА СКЛАДОВА У СВІТЛІ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ПАРАДИГМ

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

19–20 квітня 2018 року

Підписано до друку 10.04.2018 р. Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Гарнітура Times ET.

Ум. друк. арк. 16,04. Наклад 100 пр. Зам. № 0410/1-18.

Національний фармацевтичний університет.

вул. Пушкінська, 53, м. Харків, 61002

Свідоцтво серії ДК № 3420 від 11.03.2009 р.

Надруковано з готового оригінал-макету у друкарні ФОП В. В. Петров
Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.

Запис № 2480000000106167 від 08.01.2009 р.

61144, м. Харків, вул. Гв. Широнінців, 79в, к. 137, тел. (057) 78-17-137.

e-mail:bookfabrik@mail.ua

ДОПОВІДІ
УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ

Зауважимо, що найбільше труднощів у вивченні латинської мови виникає у студентів, які розмовляють арабською мовою (наприклад, студенти з Єгипту), оскільки їхня мова дуже відрізняється від англійської та латинської мови, тому студентам доводиться докладати чималих зусиль, щоб зрозуміти граматику, а інколи – щоб зрозуміти англійське значення певних термінів.

Відсоток студентів з англійською мовою як однією з державних мов у країнах їх походження є досить високим (країни Африки, Індія). Знання англійської мови допомагає в поясненні медичних і клінічних термінів, оскільки в англійській мові вживаються майже усі ті самі прикметники й іменники. Однак знання англійської мови не допомагає при поясненні узгодження прикметників та іменників, при поясненні відмінкових закінчень. Відмінним є й порядок слів в англійській мові: прикметник стоїть перед іменником.

Для отримання кращих результатів у викладанні латинської мови у групах англомовних студентів варто застосовувати зіставний метод, при поясненні наводити приклади з англійської мови, порівнювати з рідною мовою студентів. Після перевірки письмових робіт обов'язково потрібно проводити аналіз помилок.

Отже, викладання латинської мови в міжнародних групах з англійською мовою викладання пов'язане з певними труднощами, зумовленими національною належністю студентів, з особливостями рідної мови студентів. Робота з такими групами – це стимул для викладача постійно покращувати власні методи викладання, це можливість глибше проникнути в різні культури.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Беляєва О. М.** Типологія мовних помилок і шляхи їх мінімізації у процесі навчання майбутніх лікарів латинської мови та медичної термінології // Мовні дисципліни в контексті розвитку сучасної вищої школи. Харків: Тім Пабліш Груп, 2014. С. 23 – 29. 2. **Савчук Г. О.,** Гуцол М. І. Транслітерація давньогрецьких словотворчих елементів у латинській медичній термінології // Молодий вчений. 2016. № 8 (35). С. 281 – 285.

УДК 81'243:371. 315:316. 454. 52

Т. Н. Сажина

*Украинский государственный университет
железнодорожного транспорта
(Харьков, Украина)*

КОНТРОЛЬ УСПЕШНОСТИ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ В УСЛОВИЯХ ИНТЕНСИВНОГО КУРСА

У цій статті мова йде про актуальність звернення до проблеми контролю успішності навчання іноземних студентів мовам в умовах інтенсивного курсу. Головною функцією, метою, завданням та забезпеченням ефективного навчання, за думкою автора, є комплексний розвиток усіх

видів мовних навичок і вмій, важливим є постійний контроль ефективності навчання, тобто об'єктивне оцінювання рівня володіння тією чи тією певною мовною навичкою. Висновок: при інтенсивному навчанні контроль має ті самі основні функції, що і при звичайному: становлення ступеня володіння певною навичкою, виявлення можливого відставання, а також співвідношення володіння різними навичками та вміннями.

Ключові слова: контроль успішності, інтенсивне навчання, мовні навички, вміння, оцінка знань, об'єкт контролю.

В данной статье речь идет об актуальности обращения к проблеме контроля успешности обучения иностранных студентов языкам в условиях интенсивного курса. Главной функцией, целью, задачей и обеспечением эффективного обучения, по мнению автора, является комплексное развитие всех видов речевых навыков и умений, важен постоянный контроль эффективности обучения, т. е. объективная оценка уровня владения тем или иным конкретным речевым навыком. Вывод: в интенсивном обучении контроль имеет те же основные функции, что и в обычном: установление степени владения каким-либо навыком, выявление возможного отставания, а также соотношенность владения различными навыками и умениями.

Ключевые слова: контроль успешности, интенсивное обучение, речевые навыки, умения, оценка знаний, объект контроля.

In this article we are talking about the relevance of addressing the problem of controlling the success of teaching foreign students to languages in an intensive course, when the goal, task and ensuring effective education is the integrated development of all types of speech skills; an objective assessment of the level of possession of a particular speech skill. Conclusion: in intensive training, control has the same basic functions as in the ordinary: the establishment of a degree of proficiency in any skill, the identification of a possible lag, and the correlation of possession of various skills and abilities.

Key words: control of success, intensive training, language skills, skill, assessment of knowledge, the object of control.

В условиях интенсивного курса обучения иностранным языкам контролируются как знания, получаемые в процессе обучения, так и навыки и умения употребления языкового материала. Объекты контроля: языковой материал (лексический и грамматический); навык аудирования, чтения, говорения и письма. Главное, чтобы объекты контроля были «идентичны объектам усвоения в каждый данный момент обучения» [1: 21]. Нами выделяются следующие требования к приемам контроля: соответствие приема данным условиям обучения, обучающий характер, действенность и надежность, легкость оценки результата, реальная возможность применения и экономичность приема контроля. Все вышеперечисленные требования мы полностью соблюдаем в предложенной нами системе контроля. Для контроля знаний лексики и грамматики мы руководствуемся богатым опытом методики преподавания иностранных языков, модифицируя его при этом применительно к интенсивному обучению. Что же касается контроля продуктивных речевых умений, то мы выделяем следующие критерии: 1) темп речи с учетом пауз хетизации и количество высказываний в единицу времени; 2) время реакции при спонтанном общении; 3) степень комбинирования языкового и речевого материала; 4) употребление речевых клише, коммуникативных блоков, идиом и т. п.; 5) степень сложности синтаксиса; 6) развернутость ответа, сообщения; 7) нестандартность высказывания; 8) количество ошибок на единицу высказывания. Эти критерии оценки владения

речью примерно совпадают с тем минимумом обязательных параметров, качественных характеристик диалогической речи, которые выделяются в методике преподавания иностранных языков в системе интенсивного обучения. Это скорость речи, отсутствие пауз хетизации, не число реплик, а их функциональная направленность и смысловая завершенность, степень развернутости речи и комбинирования языкового материала, логика высказывания, возможность продуктивного коммуникативного общения.

Формы контроля могут иметь характер как текущих, так и итоговых проверок. Результаты контроля оцениваются по 100-бальной системе, т. е. выражаются в процентах, что значительно облегчает оценку результата.

Предлагаемые формы контроля

1. Текущий контроль знания лексического материала осуществляется регулярно по завершении работы над каждым уроком (каждые три дня). Студентам предъявляется со слуха репрезентативный (количественно и качественный) материал урока, до 50 речевых единиц (100–150 словарных единиц). Единицей проверки может быть также слово, словосочетание, часть предложения, предложение, клише. Материал предъявляется один раз с паузами, достаточными для записи перевода отдельных слов и словосочетаний на родной язык. Материал осознанно подобран и сгруппирован таким образом, чтобы исключить логическую подсказку значения слов. Практические результаты таких текстов – опознавание 60–90% лексики данного урока. Как показывает опыт, результаты коррелируют с общей успешностью обучения учащихся.

2. Текущий контроль знания грамматики осуществляется регулярно по мере прохождения определенного грамматического материала. Мы предлагаем контроль в форме выбора правильного варианта из 3–4 предлагаемых (так называемый множественный выбор), трансформации предложенных образцов, заполнения пропусков в предложениях и т. п. Одновременно контроль может быть в виде заданий: «Восстановите вопросы, на которые следующие предложения являются ответами»; «Напишите предложенный текст в прошедшем и будущем времени»; «В данных предложениях правильно используйте падежи прилагательных и существительных в единственном и множественном числе»; «Закончите логические фразы» и т. д. Подобные виды контроля призваны выполнять дополнительную обучающую функцию. Выполнив контрольное задание в классе, и проверив его тут же, учащиеся получают то же или слегка измененное задание на дом, чтобы в условиях менее жесткого временного фактора полностью разобраться в определенном грамматическом явлении. Подобного рода задания могут носить индивидуальный характер. Результаты оценки – от 75 % до 95 %.

3. Контроль аудирования также проводится регулярно не реже одного раза в неделю. Учащимся предъявляется устно фабульный текст монологического,

диалогического или смешанного характера, объемом от 1200 до 4000 знаков. Текст построен или отобран на базе лексики и грамматики данного и всех пройденных уроков. Текст предъявляется один раз в естественном темпе непосредственно преподавателем или в записи. Задания, контролирующие понимание, могут быть следующими: «Изложите кратко содержание текста»; «Изобразите ситуацию графически»; «Составьте назывной простой или сложный план к тексту»; «Ответьте на вопросы после текста»; «Выберите правильный вариант ответа из предложенных вариантов»; «Закончите рассказ» и т. п. Результаты оценки такого задания обычно располагаются между 72 и 88%.

4. Контроль навыка чтения производится после устного курса начального этапа обучения (32 часа). По мере того, как учащиеся начинают читать, в системе интенсивного обучения развитие навыка чтения становится объектом постоянного и регулярного контроля. Не останавливаясь на характеристиках видов чтения, считаем необходимым отметить, что при развитии и обучаемых навыков нескольких видов чтения, основной акцент делается на ознакомительное и просмотровое чтение, которые являются основным средством получения информации. Текст для контроля составляется или отбирается преподавателем на основе пройденного языкового материала объемом от 1200 до 5000 знаков. Объем текстов постепенно увеличивается. Допускается небольшой процент незнакомой лексики, не осложняющей понимание содержания текста. Учащиеся получают текст на определенное время, а затем выполняют задание, которое может быть представлено в виде ответов на предлагаемые вопросы, выбора правильного суждения из нескольких указанных, характеристики главного героя или линии его поведения, составления плана рассказа и т. д. Очень важно следить за скоростью чтения. Для этого, раздав текст учащимся, через несколько минут (от 5 до 10 минут) просим их отметить в тексте все временные остановки. Затем подсчитываем количество знаков на единицу времени. Результаты контроля навыка чтения, как и аудирования, «практически не бывают ниже 70%» [2: 21].

5. Контроль навыка письменной речи в условиях интенсивного курса проводится главным образом в письменных домашних заданиях. Например: «Напишите, каковы ваши планы на каникулы»; «Напишите подробно, как вы провели свои выходные (праздники, экскурсии)» и т. п.

Таким образом, предлагаемые формы контроля позволяют устанавливать степень владения учащимися каким-либо навыком, соотносить владения различными речевыми навыками, а также выявлять отставание отдельных учащихся с целью корректировки знаний для получения практического опыта.

ЛИТЕРАТУРА

1. **Ариян М. А.** Ситуативная роль как фактор повышения эффективности обучения устной речи на иностранном языке. Москва, 1982. 188 с.
2. **Китайгородская Г. А., Шемякина Г. М.** Мотивация учения в условиях

применения метода активации // Китайгородская Г. А., Шемякина Г. М. Активация учебной деятельности. Москва: МГУ, 1982. 176 с. 3. Костомаров В. Г., Митрофанова О. Д. Методическое руководство для преподавателей русского языка иностранцам. Москва: Русский язык, 1990. 270 с. 4. Ожегов С. И. Словарь русского языка. Москва: Советская энциклопедия, 1972. 845 с. 5. Lado R. Language Resting. London, 1991. 211 с.

УДК 811.124:615.1

Є. І. Світлична, В. В. Савіна
Національний фармацевтичний університет
(Харків, Україна)

ПРИКМЕТНИКИ ТА ДІЄПРИКМЕТНИКИ В LATININDEX, EUROPEAN PHARMACOPOEIA (9TH EDITION)

Автори статті здійснюють спробу проаналізувати вживання прикметників і дієприкметників у міжнародній латинській фармацевтичній термінології з метою модернізації змісту курсу латинської мови у ВНЗ фармацевтичного профілю шляхом адаптації лексичного наповнення до чинних міжнародних стандартів.

Ключові слова: *Європейська фармакопея, латинська фармацевтична термінологія, узгоджене означення, прикметники, дієприкметники, хімічна номенклатура, ботанічна та фармакогностична номенклатури, назви фармацевтичних субстанцій, препаратів, товарів медичного призначення, прийменникові вирази, субстантивация.*

Автори статті підприємляють спробу проаналізувати використання прикметельних і причастий в міжнародній латинській фармацевтичній термінології з метою модернізації змісту курсу латинської мови в ВНЗ фармацевтичного профілю шляхом адаптації лексичного наповнення до чинних міжнародних стандартів.

Ключевые слова: *Европейская фармакопея, латинская фармацевтическая терминология, согласованное определение, прилагательные, причастия, химическая номенклатура, ботаническая и фармакогностическая номенклатуры, названия фармацевтических субстанций, препаратов, товаров медицинского назначения, субстантивация.*

To analyze the use of adjectives and participles in the international Latin pharmaceutical terminology in order to upgrade the Latin course syllabus at the universities of Pharmacy by adaptation of the lexical content level to the existing international standards.

Key words: *European pharmacopoeia, Latin pharmaceutical terminology, agreed definitive, adjectives, participles, chemical nomenclature, botanical and pharmacognostic nomenclatures, names of pharmaceutical substances, preparations, medical products, prepositional expressions, substantivisation.*

Швидкий розвиток фармацевтичної галузі, постійні зміни у фармацевтичному законодавстві, невпинне продукування нових фармацевтичних субстанцій, препаратів, товарів медичного призначення зумовлюють потребу в постійній активній роботі з творення нових номенклатурних назв і перегляду чинної спеціальної термінології як української, так і особливо латинської. Актуальності це питання набуває з розширенням співпраці України

АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ (медико-фармацевтичний профіль)	98
Пчелінцева О. Е.	
АСПЕКТУАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ УКРАЇНСЬКОГО ВІДДІЄСЛІВНОГО ІМЕННИКА ЗІ ЗНАЧЕННЯМ ДІЇ	103
Савчук Г. О., Ящук О. Д.	
ТРУДНОЩІ У ВИКЛАДАННІ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ В АНГЛОМОВНИХ ГРУПАХ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ	115
Сажина Т. Н.	
КОНТРОЛЬ УСПЕШНОСТІ ОБУЧЕННЯ ІНОСТРАННИХ СТУДЕНТОВ В УМОВАХ ІНТЕНСИВНОГО КУРСА	118
Світлична Є. І., Савіна В. В.	
ПРИКМЕТНИКИ ТА ДІЄПРИКМЕТНИКИ В LATININDEX, EUROPEAN PHARMACOPOEIA (9 TH EDITION)	122
Семейкина Н. Н.	
О НЕКОТОРЫХ ИННОВАЦИОННЫХ ПОДХОДАХ К ПРЕПОДАВАНИЮ ИСТОРИИ ЛИТЕРАТУРЫ ЗА РУБЕЖОМ	129
Сергієнко Т. В.	
ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ФАХОВОЇ МЕДИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ПАРАДИГМІ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ	136
Ситковська М. І.	
СИНДРОМ «ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРЯННЯ» СЕРЕД СЛУХАЧІВ ПІДГОТОВЧИХ ВІДДІЛЕНЬ: ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ	143
Солодова Л. Е.	
ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ У СТУДЕНТІВ ПІДГОТОВЧОГО ФАКУЛЬТЕТУ	148
Филиппенко Р. И.	
ХАРЬКОВСКАЯ ШКОЛА ИСТОРИИ ИСКУССТВА: «МЕДАЛЬНЫЕ СОЧИНЕНИЯ» СТУДЕНТОВ УНИВЕРСИТЕТА	152
Фоміна Л. В., Кулікова І. І.	
ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ В ГРУПАХ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ «УКРАЇНСЬКА МОВА»	159
Фоміна Л. В., Скорбач Т. В.	
МОВНА ОСВІТА У НЕФІЛОЛОГІЧНОМУ ВУЗІ	162
Харитоновна Н. В.	
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ (на прикладі пісенного матеріалу)	165
Чикайло І. В.	
ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ АДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ	169